

TRE PUNKTER TIL LAVERE KODØDELIGHED

STØTTET AF

Kvægafgiftsfonden

En lav kodødelighed i besætningen kræver, at hver eneste ko passes optimalt i alle livsfaser. Læs her, hvordan du får hende bedst igennem de mest kritiske af dem.

En lav kodødelighed i besætningen giver større arbejdsglæde end en høj – og er selvfølgelig også udtryk for bedre dyrevelfærd. Samtidig er det også langt den bedste forretning, at kørerne får lov at leve længere – og dermed også yde længere. Men en høj ydelse gennem mange laktationer kræver, at hun passes optimalt gennem alle livets faser. Her får du gode råd til pasning i de tre mest kritiske faser:

1. VELLYKKET START: FORDOBLET FØDSELSVÆGT PÅ DAG 56

De gode pasningsrutiner begynder allerede inden den nye malkeko bliver født - faktisk ca. to år tidligere, nemlig ved den højdrægtige moder. Hvis pasningen og fodringen af den højdrægtige ko er god, fås et bedre kælvningsforløb og råmælk af bedre kvalitet. På den måde sikres den nyfødte kalv den bedste start. I opvækstperioden skal kviekalven møde så få barrierer som muligt. Dels skal fodring og opstaldning være i top, men hun skal også møde så få sygdomsperioder som muligt.

Kælvning og begyndende mælkeproduktion er den mest risikofyldte periode for malkekøer, og især kælvkvierne kan belastes for meget, hvis forholdene ikke er optimale. Foto:Seges

Et godt mål for om starten på opvæksten lykkes er, at hun skal have fordoblet sin fødselsvægt på dag 56 efter fødslen.

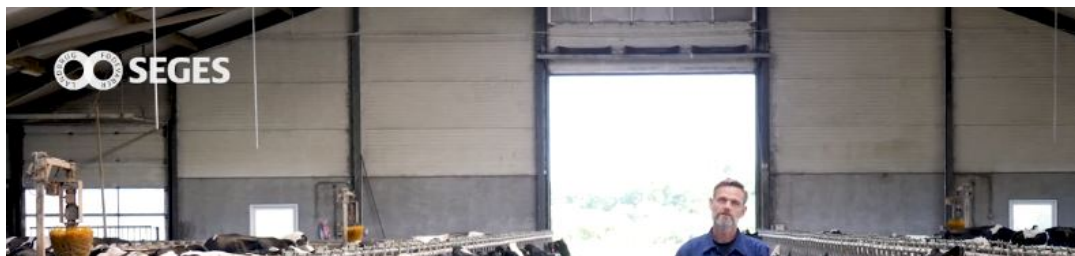
2. LET DEN SVÆRE OVERGANG FRA KÆLVEKVIE TIL MALKEKO

Kælvning og begyndende mælkeproduktion er den mest risikofyldte periode for malkekøer, og især kælvekvierne kan belastes for meget, hvis forholdene ikke er optimale. Selvstændige hold for højdrægtige kvier og førstekalvskøer kan være med til at lette overgangen fra kvie til succesfuld malkeko. De første 3-6 uger efter kælvning er kritiske for køerne. Risikoen for sygdomme og dødsfald er flere gange højere end senere i laktationen og derfor skal der være ekstra opsyn med køerne. Det er også omkring kælvning og i ugerne efter, at mange af årsagerne til senere klovproblemer findes. Ved kælvning løsnes også det bindevæv, der bærer koens vægt i klovene fordi koen frigiver hormoner, der skal gøre fødselsvejen blød så kalven kan fødes. Det betyder, at klovbenet bliver mere bevægeligt, og det kan give blødninger i klovens læderhud. Hvis koen så samtidigt udsættes for lang ståtid på hårde gulve, store vrid i klovene fx ved skarpe sving på drivveje - eller ved for hårdhændet sammendrivning på opsamlingspladsen, går det galt. Så løsnes klovkapslens tilhæftning til klovbenet. Det viser sig 4-8 uger senere som sålesår eller løs hvid linje. Sørg derfor for: Holdopdeling, så der er bedre opsyn med nykælverne, blødt underlag på venteplassen og kort ventetid, god liggekomfort i sengene – og at klovbeskære 3-4 uger før goldning.

3. FANG DET I OPLØBET

Hvis koen alligevel begynder at blive syg, kan hun godt samles op. Men det gælder om at finde hende meget tidligt i sygdomsforløbet, foretage den rigtige behandling og passe godt på hende i sygdomsperioden. Derfor er det daglige opsyn med hver enkelt ko vigtig. I en travl hverdag, hvor der skal passes mange dyr samtidigt, kan kendskab til nogle få konkrete tegn være en stor hjælp til at spotte begyndende syge køer så så tidligt som muligt. En krum ryg under gang tyder på halthed også selvom man ikke nødvendigvis kan definere det eller de halte ben. En let indfalden hungergrubbe er tegn på for lille foderoptagelse, og trykninger på has og krop kan tyde på for lang liggetid eller dårlig liggekomfort. Alt sammen tegn, der skal bemærkes og håndteres. Køer med disse forandringer skal tages fra og undersøges nærmere, før en eventuel sygdom eller skade bliver uoprettelig.

Se film om at spotte de tidlige sygdomstegn her

Den højtstående malkeko har store krav til fodring, hvile, vand og højt pasningsniveau.

Peter Raundal

Specialkonsulent, HusdyrInnovation, SEGES